

Europeiska
unionens råd

Bryssel den 5 maj 2022
(OR. en)

8781/22

COH 36
ENV 395
COMPET 293
SAN 245
EDUC 143
EMPL 155
RECH 218
TRANS 264
AGRI 174
POLCOM 28
RELEX 586
POSEIDOM 1
POSEICAN 1
POSEIMA 1

FÖLJENOT

från:	Europeiska kommissionens generalsekreterare, undertecknat av Martine DEPREZ, direktör
inkom den:	5 maj 2022
till:	Rådets generalsekretariat

Komm. dok. nr:	COM(2022) 198 final
Ärende:	MEDDELANDE FRÅN KOMMISSIONEN TILL EUROPAPARLAMENTET, RÅDET, EUROPEISKA EKONOMISKA OCH SOCIALA KOMMITTÉN SAMT REGIONKOMMITTÉN Sätta människorna främst, säkra hållbar tillväxt för alla och ta tillvara potentialen i EU:s yttersta randområden

För delegationerna bifogas dokument – COM(2022) 198 final.

Bilaga: COM(2022) 198 final

EUROPEISKA
KOMMISSIONEN

Strasbourg den 3.5.2022
COM(2022) 198 final

**MEDDELANDE FRÅN KOMMISSIONEN TILL EUROPAPARLAMENTET,
RÅDET, EUROPEISKA EKONOMISKA OCH SOCIALA KOMMITTÉN SAMT
REGIONKOMMITTÉN**

**Sätta människorna främst, säkra hållbar tillväxt för alla och ta tillvara potentialen i
EU:s yttersta randområden**

{SWD(2022) 133 final} - {SWD(2022) 134 final}

INLEDNING

Fem miljoner EU-medborgare bor i EU:s mest avlägsna delar, dvs. de yttersta randområdena: Guadeloupe, Franska Guyana, Martinique, Mayotte, Réunion och Saint-Martin (Frankrike), Azorerna och Madeira (Portugal) samt Kanarieöarna (Spanien). Dessa är en integrerad del av EU och är strategiskt belägna i Atlanten, Karibien, Sydamerika och Indiska oceanen.

De yttersta randområdena utgör viktiga tillgångar: en ung befolkning, stora ekonomiska zoner bestående av havsområden, unik biologisk mångfald, rika förnybara energikällor, läge och klimat som är lämpliga för rymdvetenskap, astrofysikverksamhet och viktig rymdinfrastruktur. Den reala BNP-tillväxten per capita i vissa av dessa regioner har legat över genomsnittet i EU¹. Med lämpliga utvecklingsstrategier, reformer och investeringar kan klyftan till resten av EU därför minskas i framtiden. Dessutom utgör dessa regioner EU:s utposter i världen, med potential att förbättra samarbetet och förbindelserna med deras omgivande länder och territorier.

Samtidigt omfattas de yttersta randområdena av permanenta begränsningar som hämmar deras utveckling, såsom erkänns i artikel 349 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt. I fördraget föreskrivs specifika åtgärder för att stödja de yttersta randområdena, däribland en skraddarsydd tillämpning av EU-lagstiftningen i dessa regioner och tillgång till EU-program.

Även om dessa regioner är ganska olika varandra har de vissa särdrag, såsom deras avlägsna belägenhet, ökaraktär², mestadels ringa storlek, utsatthet för klimatförändringar och ekonomiska beroende av ett fåtal sektorer, samtidigt som arbetslösheten är hög och bruttonationalprodukten (BNP) betydligt lägre än EU-genomsnittet och genomsnitten i medlemsstaterna³. Mayotte har EU:s lägsta BNP per capita (30 %) och högsta arbetslöshet (27,8 %) ⁴. Flera av de yttersta randområdena har upplevt bristande konvergens med resten av EU⁵ under de senaste två årtiondena och är nu särskilt utsatta för en kombination av höga energipriser och en hotande livsmedelskris till följd av den ryska invasionen av Ukraina.

För att förverkliga sin potential behöver några av de yttersta randområdena fortfarande tillgodose grundläggande behov som är avgörande för livskvaliteten och för att uppnå målen för hållbar utveckling⁶, såsom tillgång till vatten, utbildning, hälsa- och sjukvård och transport. Demografiska faktorer kommer också att spela en viktig roll, och eftersom befolkningen förväntas tredubblas på Mayotte och fördubblas på Franska Guyana fram till 2100 kommer dessa behov att öka i motsvarande grad⁷. Vissa regioner, såsom Kanarieöarna, Franska Guyana, Mayotte och Saint-Martin, utsätts även för avsevärt tryck på grund av irreguljär migration. Å

¹ Enligt tillväxtberäkningar från GD Regional- och stadspolitik för 2000–2019 har Guadeloupe, Martinique, Réunion, Mayotte och Azorerna haft en större tillväxt i real BNP per capita än EU-genomsnittet på 1,2 % ([Cohesion report 2022, ec.europa.eu](#), lägg till länken till rapporten).

² De yttersta randområdena är alla öar eller ögrupper utom Franska Guyana i Sydamerika.

³ Eurostat, kod [nama_10r2gdp](#): under 2020 varierade BNP i köpkraftsparitet i förhållande till EU-genomsnittet från 30 % av EU-genomsnittet på Mayotte (lägst i EU) till 76 %. Mellan 2010 och 2020 minskade BNP jämfört med EU-genomsnittet från 83 % till 62 % på Kanarieöarna, från 75 % till 67 % på Azorerna och från 81 % till 69 % på Madeira.

⁴ Eurostat, kod [LFST_R_LFU3RT](#). Dessutom noterades några av de högsta ungdomsarbetslöshetssiffrorna på Guadeloupe (41,5 %), Mayotte (55,4 %) och Martinique (38,3 %).

⁵ Eurostat, kod [nama_10r_2gdp](#), jämförelse av BNP under 2000 och 2020.

⁶ Särskilt målen ”ingen fattigdom”, ”god hälsa och välbefinnande”, ”god utbildning för alla”, ”jämsliddhet”, ”rent vatten och sanitet”, ”hållbar energi för alla”, ”anständiga arbetsvillkor och ekonomisk tillväxt”, ”minskad ojämlikhet” och ”bekämpa klimatförändringarna”.

⁷ Eurostat, kod [proj_19rp3](#). Mayottes befolkning beräknas öka från 279 000 under 2020 till 782 000 under 2100, medan Franska Guyanas befolkning väntas öka från 289 000 under 2020 till 591 000 under 2100.

andra sidan förväntas befolkningen i vissa andra yttersta randområden⁸ minska markant under samma period på grund av att många unga utvandrar i jakt på nya möjligheter.

I detta meddelande presenteras prioriteringarna för EU:s åtgärder med och för dessa regioner. I efterdyningarna av covid-19-krisen är syftet att sätta människorna i dessa regioner främst på vägen mot hållbar återhämtning och tillväxt. Detta måste förankras i den gröna och digitala omställningen för att man ska kunna åstadkomma en sammanhållen, resilient och inkluderande samhällsomvandling, ekonomisk diversifiering och nya arbetstillfällen, där människors behov tillgodoses. Meddelandet bygger på genomförandet av 2017 års strategiska partnerskap med dessa regioner⁹, som presenterades i en rapport till Europaparlamentet och rådet 2020¹⁰.

De yttersta randområdenas särdrag beaktas i särskild EU-lagstiftning och i särskilda fonder och program på EU-nivå. Kommissionen har åtagit sig att fortsätta att integrera dessa regioners särdrag i EU:s lagstiftning och politik för att främja regionernas utveckling genom skräddarsydda och platsbaserade strategier. I detta meddelande presenteras kommissionens förslag till initiativ, som komplement till och stöd för regionala och nationella åtgärder. Kommissionen kommer framför allt att stärka dialogen med dessa regioner, tillhandahålla skräddarsytt stöd och bidra till att förbättra den administrativa kapaciteten så att regionerna kan dra full nytta av EU:s politiska åtgärder och utnyttja sin potential.

EU står för ett viktigt bidrag när det gäller att frigöra de yttersta randområdenas tillväxtpotential, men deras välbefinnande och utveckling är i grunden beroende av regionernas och deras medlemsstaters egna val och insatser. Det är upp till dem att utforma och genomföra utvecklingsstrategier som är skräddarsydda för varje region, fastställa rätt prioriteringar och till fullo utnyttja de finansieringsmöjligheter som de europeiska instrumenten erbjuder. Syftet med dessa strategier måste vara att förutse och tillgodose människors behov, undanröja hinder för tillväxt, utnyttja tillgångar, diversifiera ekonomin, öka självförsörjningen, utvidga handelsförbindelser, utveckla färdigheter och skapa arbetstillfällen.

Samtidigt som det i meddelandet fastställs en rad initiativ på EU-nivå uppmuntras därför dessa regioner och deras medlemsstater att själva vidta åtgärder, till exempel för att ta hänsyn till sina särdrag inom ramen för övergripande politiska åtgärder och instrument, däribland faciliteten för återhämtning och resiliens¹¹ och de sammanhållningspolitiska fonderna¹², samt inom horisontella verktyg som instrumentet för tekniskt stöd¹³. I meddelandet föreslås även att särskild uppmärksamhet ägnas åt dessa regioner inom ramen för relevanta åtgärder för att uppnå EU-omfattande mål, t.ex. inom den europeiska pelaren för sociala rättigheter¹⁴ och på klimatområdet.

I detta meddelande beaktas synpunkter från ett offentligt samråd som hölls mellan juli och november 2021¹⁵, fyra riktade möten med de yttersta randområdena och deras medlemsstater, bilaterala möten med de yttersta randområdenas förvaltningar, förklaringen från konferensen mellan presidenterna från de yttersta randområdena i november 2021¹⁶, medlemsstaternas och de

⁸ Eurostat, kod [proj_19rp3](#), Madeira, Azorerna, Martinique och Guadeloupe.

⁹ COM(2017) 623 final.

¹⁰ COM(2020) 104 final.

¹¹ [Faciliteten för återhämtning och resiliens \(ec.europa.eu\)](#) och förordning (EU) 2021/241.

¹² Förordningarna (EU) 2021/1058 och (EU) 2021/1057.

¹³ Förordning (EU) 2021/240.

¹⁴ [Europeiska pelaren för sociala rättigheter \(ec.europa.eu\)](#).

¹⁵ [De yttersta randområdena – uppdatering av kommissionens strategiska partnerskap \(ec.europa.eu\)](#).

¹⁶ Conférence des Présidents des Régions ultrapériphériques, [förklaring från november 2021 \(ec.europa.eu\)](#), [bilaga till förklaringen \(ec.europa.eu\)](#).

yttersta randområdenas gemensamma ståndpunktsdokument från januari 2022¹⁷, en resolution från Europaparlamentet¹⁸, en studie om pandemins effekter i dessa regioner¹⁹ samt yttranden från Regionkommittén och Europeiska ekonomiska och sociala kommittén²⁰. Det bygger också på förslag från konferensen om Europas framtid.

1. COVID-19-PANDEMIN OCH KRISHANTERING

De yttersta randområdena drabbades särskilt hårt av covid-19-krisen. På Kanarieöarna ökade ungdomsarbetslösheten kraftigt från 35,4 % under 2019 till 57,7 % under 2020²¹. På Saint-Martin hade antalet arbetsökande ökat med över 16 % i slutet av 2020 jämfört med föregående år. Mellan 2019 och 2020 minskade BNP med 11 % på Kanarieöarna och med 7 % på Madeira, jämfört med en minskning på 7 % i Spanien och 3 % i Portugal²². De yttersta randområdena påverkades även av störningar i leveranskedjan. I detta sammanhang uppmuntrades de berörda medlemsstaterna inom ramen för den europeiska planeringsterminen 2020 att genomföra riktade politiska åtgärder i dessa regioner för att minska risken för ökad ojämlikhet²³.

Kommissionen har vidtagit åtgärder för att mildra effekterna av pandemin. Genom investeringsinitiativen mot effekter av coronaviruset (CRII och CRII+)²⁴ kanaliseras sammanhållningspolitiska medel för att stödja hälso- och sjukvårdssektorn, sysselsättningen, distansarbete och distansundervisning. Den tillfälliga ramen för statligt stöd i samband med covid-19²⁵ möjliggjordes åtgärder till stöd för företag (framför allt små och medelstora företag) och för bevarande av arbetstillfällena i de yttersta randområdena, varav en del medfinansierades genom återhämtningsstödet för sammanhållning och till Europas regioner (React-EU)²⁶. Kommissionen godkände till exempel över 20 stödordningar för att skydda arbetstillfällena och företag på Azorerna och Madeira. Dessutom tillhandahåller React-EU ett öronmärkt belopp för de yttersta randområdena på 146 miljoner euro, utöver en del av anslagen till deras medlemsstater. Till exempel tilldelades nästan en tredjedel av Frankrikes React-EU-anslag landets yttersta randområden (1,2 miljarder euro av 3,9 miljarder euro) för att stödja den gröna och digitala omställningen (t.ex. wifi på Guadeloupe) och infrastruktur (t.ex. nya skolor i Franska Guyana). Kärnan av NextGenerationEU²⁷ är faciliteten för återhämtning och resiliens, som syftar till att öka medlemsstaternas motståndskraft och stödja den gröna och digitala omställningen. De relevanta nationella planerna för återhämtning och resiliens omfattar investeringar i de yttersta randområdena på områdena bredband, ren energi och transport, renovering av byggnader, tillträde till arbetsmarknaden, utbildning, digitalisering, subventionerat boende, anpassning till klimatförändringarna samt förebyggande av och motståndskraft mot

¹⁷ [Gemensamt ståndpunktsdokument från medlemsstaterna och de yttersta randområdena från januari 2022 \(outre-mer.gouv.fr\)](#).

¹⁸ Europaparlamentets resolution (2020/2120(INI)).

¹⁹ [Study on the impact of COVID-19 on the Outermost Regions – Final Report, oktober 2021](#).

²⁰ Regionkommitténs yttrande CDR 3319/2020. Europeiska ekonomiska och sociala kommittén yttrande ECO/567.

²¹ Siffrorna avser en jämförelse mellan fjärde kvartalet 2019 och fjärde kvartalet 2020.

²² Eurostat, kod [nama_10r_2gdp](#), köpkraftsstandard per invånare uttryckt i % av genomsnittet för EU-27 (från 2020).

²³ Rådets rekommendationer: nationella reformprogram 2020 för Frankrike (8429/20), Spanien (8428/20) och Portugal (8441/20).

²⁴ förordning (EU) 2020/460. förordning (EU) 2020/558.

²⁵ [Competition Policy – The COVID-19 State Aid Temporary Framework \(ec.europa.eu\)](#) och kommissionens meddelande *Tillfällig ram för statliga stödåtgärder till stöd för ekonomin under det pågående utbrottet av covid-19* (EUT C 91I, 20.3.2020, s. 1), ändrat genom kommissionens meddelanden C(2020) 2215 (EUT C 112I, 4.4.2020, s. 1), C(2020) 3156 (EUT C 164, 13.5.2020, s. 3), C(2020) 4509 (EUT C 218, 2.7.2020, s. 3), C(2020) 7127 (EUT C 340I, 13.10.2020, s. 1), C(2021) 564 (EUT C 34, 1.2.2021, s. 6) och C(2021) 8442 (EUT C 473, 24.11.2021, s. 1).

²⁶ Förordning (EU) 2020/2221.

²⁷ rådets förordning (EU) 2020/2094.

katastrofer. I den portugisiska planen öronmärks särskilt finansiering för klimatomställningen och den digitala omställningen på Azoreerna och Madeira.

Kommissionen uppmanar de berörda medlemsstaterna och de yttersta randområdena att

- tillgodose de yttersta randområdenas behov och förbättra deras motståndskraft inom olika sektorer och leveranskedjor, särskilt vid genomförandet av planerna för återhämtning och resiliens och inom sammanhållningspolitiska program, utnyttja React-EU fullt ut för de yttersta randområdena och påskynda genomförandet.

Kommissionen kommer att

- ta särskild hänsyn till de yttersta randområdena inom olika politiska åtgärder i de relevanta landsrapporterna inom ramen för den europeiska planeringsterminen,
- beakta försörjningskedjans motståndskraft i de yttersta randområdena²⁸ genom lämplig krisberedskap och krishantering inom ramen för krisinstrumentet för den inre marknaden.

2. HÅLLBAR ÅTERHÄMTNING OCH TILLVÄXT FÖR ALLA

För att EU ska kunna fortsätta på sin väg mot återhämtning, och under den stora osäkerhet som orsakats av den ryska invasionen av Ukraina i början av 2022, behöver återhämtnings- och tillväxtstrategierna dock anpassas till vart och ett av de yttersta randområdena för att tillgodose befolkningens särskilda behov (kapitel 2.1), stödja de hårdast drabbade sektorerna samt diversifiera och modernisera ekonomin genom att bygga vidare på tillgångar (kapitel 2.2), med stöd av den gröna och digitala omställningen (kapitel 2.3).

2.1 SÄTTA MÄNNISKOR FRÄMST: RÄTTVISA VILLKOR FÖR ALLA

De yttersta randområdena har EU:s i genomsnitt högsta nivåer av fattigdom, analfabetism, arbetslöshet och unga som varken arbetar eller studerar, samtidigt som de har EU:s lägsta utbildningsnivåer. I några av regionerna saknar många rent vatten, anständigt boende, elektricitet, utbildning, hälso- och sjukvård, kollektivtrafik och internet.

Människor måste sättas främst inom återhämtningen för att höja dessa regioners livskvalitet så att den kommer närmare genomsnittet i EU och medlemsstaterna. Återhämtningsinsatserna bör därför i första hand bidra till att minska fattigdomen, tillgodose människors grundläggande behov och framför allt skapa möjligheter för barn och ungdomar genom en integrerad strategi som omfattar nationella åtgärder och investeringar i grundläggande infrastruktur, offentliga tjänster av hög kvalitet och administrativ kapacitet, kompletterat med åtgärder och medel på EU-nivå. I detta sammanhang är det viktigt att hjälpa de yttersta randområdena att genomföra den europeiska pelaren för sociala rättigheter och uppnå målen från toppmötet i Porto för 2030 om sysselsättning, färdigheter och fattigdomsbekämpning²⁹.

Fattigdomsbekämpning samt främjande av jämlikhet och inkludering

Under 2019 var andelen människor som riskerade att drabbas av fattigdom 28,5 % på Kanarieöarna, 31,8 % på Azorerna och 27,8 % på Madeira, vilket är långt över EU-genomsnittet och de nationella genomsnitten³⁰. Fattigdomen på Guadeloupe (34 %) är mer än dubbelt så hög

²⁸ I regionkommitténs yttrande CDR 3319/2020 konstateras att krisen medförde allvarliga problem för livsmedelsförsörjningen i de yttersta randområdena.

²⁹ [Porto Social Summit – Porto Social Commitment \(2021portugal.eu\)](https://portosocialsummit.eu). Senast 2030 ska minst 78 % av alla människor i åldern 20–64 år ha jobb, samtidigt som minst 60 % av alla vuxna ska delta i utbildning varje år och minst 15 miljoner färre människor ska riskera fattigdom.

³⁰ Eurostat, kod [ilc_peps11](#), genomsnitt: 17,2 % i Portugal och 20,7 % i Spanien.

som på det franska fastlandet (14 %) ³¹. I Réunions landsbygdsområden lever en av två människor under fattigdomsgränsen ³². Barn och andra sårbara grupper, som t.ex. äldre, löper större risk att drabbas av fattigdom. Under 2017 uppgick till exempel andelen barn som bodde i hushåll som riskerade fattigdom till 8 av 10 på Mayotte och 6 av 10 på Franska Guyana ³³.

Vidare är skillnaden i sysselsättning mellan kvinnor och män mycket större i de yttersta randområdena än i EU i genomsnitt, och den är särskilt markant på Mayotte, där andelen sysselsatta kvinnor är ungefär hälften av andelen sysselsatta män (23,9 % respektive 41,9 % ³⁴). Arbetslösheten bland kvinnor är högre än arbetslösheten bland män i alla de yttersta randområdena utom Réunion ³⁵. Att främja kvinnors deltagande på arbetsmarknaden kan öka sysselsättningsgraden och därmed bidra till den europeiska pelarens sysselsättningsmål på 78 % fram till 2030. Detta kräver lämpliga åtgärder för att skapa balans mellan arbete och privatliv samt förskoleverksamhet och barnomsorg av god kvalitet, såväl som långtidsvård.

I detta sammanhang är åtgärder för att minska jämställdhetsklyftorna inom sysselsättning, omsorgsansvar, löner och beslutsfattande, och för att få stopp på könsrelaterat våld ³⁶, av avgörande betydelse, vilket fastställts i EU:s jämställdhetsstrategi ³⁷. EU-strategin för barnets rättigheter ³⁸ och den europeiska barngarantin ³⁹ kan också fungera som färdplaner för initiativ som syftar till att skydda barn i de yttersta randområdena och hjälpa dem att utöva sina rättigheter. EU:s sammanhållningspolitiska fonder – däribland Europeiska regionala utvecklingsfonden (Eruf) och Europeiska socialfonden+ – kan bidra till att uppnå dessa mål. Under 2014–2020 tillhandahöll till exempel Eruf 82 miljoner euro för att stödja infrastruktur för barnomsorg och sociala inrättningar på Madeira och Azorerna. Investeringarna i de yttersta randområdena från Europeiska socialfonden+ kan bidra till bekämpning av fattigdom och social utestängning samt tillhandahållande av livsmedel och materiellt bistånd till dem som har det sämst ställt.

Kommissionen uppmanar de berörda medlemsstaterna och yttersta randområdena att

- fastställa mål för genomförandet av den **europeiska pelaren för sociala rättigheter** i de yttersta randområdena och bidra till att uppnå dess övergripande mål, se till att åtgärderna i detta sammanhang tar itu med de specifika utmaningarna för dessa regioner, fullt ut utnyttja Eruf och Europeiska socialfonden+, inklusive det särskilda extra anslaget för de yttersta randområdena, för att uppnå målen och vidta åtgärderna inom pelaren,
- ta fram åtgärder för att **minska fattigdomen** i dessa regioner inom ramen för den nationella politiken, med fokus på utsatta grupper, däribland äldre, utvärdera reformernas effekter på fattigdomen och ojämlikheten,
- ta särskild hänsyn till de yttersta randområdenas särdrag vid genomförandet av **ungdomsgarantin och barngarantin** i dessa regioner, i synnerhet handlingsplanerna för den europeiska barngarantin,
- utnyttja nationella medel och EU-medel, särskilt från Europeiska socialfonden+, för att stödja

³¹ Insee [Analyses Guadeloupe No 43](#), 2020.

³² Insee [Niveaux de vie et pauvreté à La Réunion en 2017 No 169](#) 2020.

³³ Insee [Première No 1804](#), 2020.

³⁴ Eurostat, kod [LFST_R_LFE2EMPRTN](#).

³⁵ Eurostat, kod [LFST_R_LFU3RT](#), 2020.

³⁶ COM(2022) 105 final.

³⁷ COM(2020) 152 final.

³⁸ COM(2021) 142 final.

³⁹ Rådets rekommendation (EU) 2021/1004.

människor som riskerar att drabbas av fattigdom eller social utestängning, ett könsbalanserat arbetsmarknadsdeltagande, tillgång till sysselsättning och främjande av social inkludering för personer med funktionsnedsättning, lika arbetsvillkor och skydd av våldsoffer.

Kommissionen kommer att

- stödja de yttersta randområdena i genomförandet av den **europiska pelaren för sociala rättigheter**, återspegla deras särdrag i initiativen inom ramen för dess handlingsplan, övervaka genomförandet genom processen för planeringsterminen, stödja diskussioner på hög nivå om genomförandet i dessa regioner,
- bedöma de yttersta randområdenas dimension i de nationella handlingsplanerna för genomförandet av den **europiska barngarantin** i syfte att säkerställa att barn i dessa regioner har samma förutsättningar som i resten av EU, och stödja utbyte av bästa praxis,
- övervaka dessa regioners åtgärder på områdena **fattigdomsbekämpning**, integration och jämställdhet samt förebyggande och bekämpning av våld mot kvinnor⁴⁰,
- bidra, genom insatser inom Europeiska socialfonden+, till att motverka social utestängning samt övervaka genomförandet av strategier för social delaktighet (t.ex. tillgången till samhällsviktiga tjänster),
- stödja de yttersta randområdenas deltagande i nätverket för den sociala ekonomin i europeiska regioner och de europeiska uppdragen för den sociala ekonomin.

Tillgång till lämpliga bostäder, vatten, internet samt överkomlig transport och energi

I vissa av de yttersta randområdena finns det många människor som saknar anständiga levnadsvillkor och tillgång till grundläggande tjänster. På Franska Guyana bor 53 % i överfulla bostäder (jämfört med 8 % på det franska fastlandet), och motsvarande siffra på Mayotte är 56 %⁴¹. Tillgången till vatten är otillräcklig i vissa regioner. På Mayotte saknar en tredjedel av hushållen tillgång till rinnande vatten⁴², i Franska Guyana har över 30 % av befolkningen ingen tillgång till varmvatten⁴³ och på Guadeloupe har människorna ingen kontinuerlig tillgång till vatten på grund av läckage i distributionsnätet⁴⁴. De höga energipriserna, som stigit ytterligare efter den ryska invasionen av Ukraina, riskerar att göra elen alltför dyr för många människor. Bristen på kollektivtrafik påverkar tillgången till tjänster, utbildning och arbetstillfällen.

De sammanhållningspolitiska fonderna spelar en viktig roll när det gäller att tillgodose en del av dessa grundläggande behov. Under 2014–2020 gav t.ex. Eruf och Sammanhållningsfonden⁴⁵ 116 miljoner euro i stöd till hållbar infrastruktur för transport, vatten och energi i stadsmiljö på Madeira och Azorerna. Portugal och Frankrike avser att i sina planer för återhämtning och resiliens investera i subventionerat boende. För att tillgodose människors grundläggande behov krävs betydande nationella investeringar i infrastruktur, kompletterade med EU-medel. Detta

⁴⁰ COM(2022) 105 final.

⁴¹ [France Info baserat på uppgifter från Insee.](#)

⁴² Insee [Analyses Mayotte No 18](#), 2019.

⁴³ Insee [Dossier Guyane No 10](#), 2020.

⁴⁴ Under 2019 uppgick den genomsnittliga vattenförlusten på grund av infrastrukturproblem till 63 % på Guadeloupe. Två tredjedelar av vattenreningsanläggningarna är inte i tillfredsställande skick. [Eau et assainissement - Rapport chiffres clés \(guadeloupe.developpement-durable.gouv.fr\)](#).

⁴⁵ Sammanhållningsfonden ger stöd till de portugisiska yttersta randområdena.

måste återspeglas i programplaneringen av EU:s medel och i ansökningarna om finansiering inom EU-program som Fonden för ett sammanlänkat Europa⁴⁶.

Kommissionen uppmanar de berörda medlemsstaterna och yttersta randområdena att

- säkerställa tillgången till lämpliga och överkomliga bostäder, vatten, el, transport och internet, undersöka synergieffekter mellan de nationella budgetarna och EU:s fonder och verktyg, däribland de sammanhållningspolitiska fonderna, samt fastställa mål på regional nivå för att tillgodose grundläggande behov.

Kommissionen kommer att

- stödja de yttersta randområdena och deras medlemsstater för att uppnå synergieffekter mellan de nationella budgetarna och olika fonder och program på EU-nivå – såsom Eruf, Europeiska socialfonden+, Sammanhållningsfonden och Fonden för ett sammanlänkat Europa – för att tillgodose människors grundläggande behov.

Tillgång till hälso- och sjukvård

De yttersta randområdenas hälso- och sjukvårdssystem varierar avsevärt, men de kännetecknas alla av lägre kapacitet och färre hälso- och sjukvårdsanställda än de nationella genomsnitten och EU-genomsnittet⁴⁷. Covid-19-pandemin har påvisat dessa regioners akuta sårbarhet och isolering. Regionerna har även låg förväntad livslängd⁴⁸ med särskilt hög spädbarnsdödlighet⁴⁹, och de är hårt drabbade av tropiska sjukdomar och föroreningar⁵⁰. Det är viktigt att stärka den medicinska kapaciteten, förbättra tillgången till hälso- och sjukvård, främja hälsa och förebygga sjukdomar samt stärka pandemiberedskapen.

De sammanhållningspolitiska fonderna och faciliteten för återhämtning och resiliens kan ge stöd till exempelvis infrastruktur, utrustning, medicinsk utbildning och e-hälsolösningar. I till exempel den franska planen för återhämtning och resiliens planeras investeringar för att renovera sjukhus i de yttersta randområdena. Programmet EU för hälsa⁵¹ kan stödja åtgärder för att minska ojämlikheten i fråga om tillgången till hälso- och sjukvård och för att stärka krisberedskapen, e-hälsan, främjandet av hälsa och förebyggandet av sjukdomar. Interreg⁵², ett centralt instrument för samarbete mellan EU-regioner och med grannländer utanför EU, kan ytterligare stödja samarbetet på hälsoområdet. Programmet för ett digitalt Europa stöder också digital infrastruktur för tillgång till bild- och genomdata för diagnostik och vård.

Kommissionen uppmanar de berörda medlemsstaterna och yttersta randområdena att

- stödja utvecklingen av hälso- och sjukvårdssystem och tillgången till vård, utveckla e-hälsolösningar för att bidra till att åtgärda bristen på hälso- och sjukvårdspersonal samt främja digitaliseringen av hälso- och sjukvårdssystemen,

⁴⁶ Förordning (EU) 2021/1153.

⁴⁷ Eurostat, kod [HLTH_RS_PRSRG](#). Mayotte har 81 läkare per 100 000 personer och Franska Guyana 219, jämfört med EU-genomsnittet på 391.

⁴⁸ Eurostat, kod [DEMO_R_MLIFEXP](#). Den förväntade livslängden på Azorerna och Madeira är 78,8 år, jämfört med den portugisiska medellivslängden på 81,9 år.ESF.

⁴⁹ Eurostat, kod [DEMO_R_MINFIND](#). I Franska Guyana är spädbarnsdödligheten nästan tre gånger så hög som EU-genomsnittet (9,7 jämfört med EU-genomsnittet på 3,4).

⁵⁰ Klordekon, ett bekämpningsmedel som är förbjudet i EU sedan 2003 och som tidigare använts i Karibien, är kopplat till en ökad förekomst av cancer.

⁵¹ Förordning (EU) 2021/522.

⁵² Förordning (EU) 2021/1059.

- delta i åtgärder inom programmet EU för hälsa, särskilt vad gäller minskning av ojämlikheter på hälsoområdet, krisberedskap och krishantering, e-hälsa, främjande av hälsa och förebyggande av sjukdomar, tillgång till hälso- och sjukvård samt hantering av tropiska sjukdomar; medlemsstaterna bör samtidigt tillgodose de särskilda behoven i sina yttersta randområden när de deltar i programmet EU för hälsa,
- samarbeta med kommissionens myndighet för beredskap och insatser vid hälsokriser (Hera) för att säkerställa tillhandahållandet av viktiga medicinska förnödenheter under en kris, och med Europeiska centrumet för förebyggande och kontroll av sjukdomar i frågor som rör beredskap och hantering av hälsohot,
- använda Interreg-programmen för samarbete i hälsofrågor i regionala områden.

Kommissionen kommer att

- försöka nå ut till berörda parter i de yttersta randområdena för att involvera dem i det **förberedande arbetet med de årliga arbetsprogrammen inom programmet EU för hälsa** och i efterföljande informationsevenemang för att underlätta deras deltagande i särskilda åtgärder, överväga riktade åtgärder för de yttersta randområdena⁵³,
- involvera de yttersta randområdena i **diskussioner** om politiska initiativ av särskilt intresse, t.ex. inom områdena vaccination, cancer och psykisk hälsa,
- bjuda in icke-statliga organisationer och andra berörda parter från de yttersta randområdena att delta i **plattformen för berörda aktörer inom hälsopolitik**,
- förbättra hälso- och sjukvårdens tillgänglighet, kvalitet och hållbarhet genom Europeiska socialfonden+ och Eruf,
- ta itu med de yttersta randområdenas särskilda sårbarheter inom Heras arbetsprogram⁵⁴,
- stödja genomförandet av åtgärder inom ramen för Europas plan mot cancer, som rör jämlik tillgång till förebyggande, screening, diagnos, behandling och vård.

Ungas möjligheter: utbildning, sysselsättningsstöd och entreprenörskap

De yttersta randområdena är hårt drabbade av ungdomsarbetslöshet och kompetensflykt. Ungdomsarbetslösheten är över 50 % på Kanarieöarna och Mayotte, och omkring 40 % på Guadeloupe, Martinique och Réunion, vilket är betydligt högre än EU-genomsnittet på 16 %. Dessa regioner har särskilt höga nivåer av unga som varken arbetar eller studerar (33,6 % i Franska Guyana och 24,6 % på Réunion, vilket är tre respektive två gånger genomsnittet i Frankrike och EU) och unga med högst grundskoleutbildning (27 % på Azorerna, vilket är tre gånger så högt som Portugals genomsnitt på 8,9 %)⁵⁵.

Utbildningsnivån är också lägre i dessa regioner. Analfabetismen är utbredd i de franska yttersta randområdena; beroende på region har 30–73 % av 17-åringarna lässvårigheter (vilket är långt över det nationella genomsnittet på 9,6 %)⁵⁶. Stöd till utbildning och livslångt lärande är i detta sammanhang prioriteringar för EU-stöd, i linje med resultaten av det offentliga samrådet 2021. Handlingsplanen för den europeiska pelaren för sociala rättigheter syftar till att sänka andelen

⁵³ [Gemensamt ståndpunktsdokument från medlemsstaterna och de yttersta randområdena från januari 2022 \(outre-mer.gouv.fr\)](#).

⁵⁴ Enligt förslag från deltagarna i det offentliga samrådet.

⁵⁵ Eurostat, kod [EDAT_LFSE_16](#).

⁵⁶ [Convention Nationale des Associations de Protection de l'Enfant, La protection de l'enfance en Outre-mer. Etat des lieux et phénomènes émergents \(cnafe.fr\)](#).

unga som varken arbetar eller studerar från 12,6 % (2019) till 9 % senast 2030, framför allt genom att förbättra deras sysselsättningsutsikter. Inom ramen för ungdomsgarantin har medlemsstaterna åtagit sig att se till att unga inom fyra månader från det att de avslutat sin utbildning eller blivit arbetslösa får ett erbjudande om sysselsättning, utbildning, lärlingsutbildning eller praktik.

I detta sammanhang stöder EU kompetensutveckling i de yttersta randområdena genom en rad instrument. Under 2021–2027 kommer Europeiska socialfonden+ att stödja utbildning, förebyggande av skolavhopp, karriärvägledning, ungdomssysselsättning, entreprenörskap och skapande av nya företag, och minst 12,5 % av programanslagen kommer att gå till stöd för unga. Planerna för återhämtning och resiliens har också en viktig roll att spela; den franska planen kommer till exempel att stödja högre utbildningsanstalter på Guadeloupe och Réunion. Under 2014–2020 deltog nästan 25 000 personer från Martinique i utbildning som finansierades av Europeiska socialfonden. De nya tilläggsanslagen för de yttersta randområdena inom Europeiska socialfonden+ kommer att användas för att stödja yrkesutbildning, lärlingsutbildning, övergången från skola till arbete, ungdomssysselsättning och rörlighet. Delen för sysselsättning och social innovation inom Europeiska socialfonden+ kan stödja tillgången till finansiering för sociala företag samt öka arbetskraftens rörlighet och modernisera sysselsättningspolitiken. Det nya Alma-initiativet (Aim, Learn, Master, Achieve) som stöds av denna fond är ett aktivt integrationsinitiativ som hjälper mindre gynnade unga som varken arbetar eller studerar att skaffa sig yrkeserfarenhet utomlands samt erfarenhet för att komma in på arbetsmarknaden och delta i samhället. Initiativet syftar särskilt till att inkludera unga från landsbygdsområden, randområden och mindre utvecklade regioner och ge dem arbetsrelaterad utbildning i en annan medlemsstat. Alma-initiativet kan också stödja rörligheten bland unga i de yttersta randområdena så att de kan ta sig till angränsande länder utanför EU eller till fastlandet.

Unga kommer att ges egenmakt genom olika initiativ under Europaåret för ungdomar 2022, däribland ett nytt initiativ som enbart riktar sig till unga från de yttersta randområdena. Genom programmet Erasmus+⁵⁷ ges ytterligare stöd till studenter från dessa regioner för att studera utomlands, inklusive samarbete med angränsande tredjeländer. Under 2014–2020 deltog 28 500 personer från alla de yttersta randområdena i rörlighetsprojekt inom Erasmus+⁵⁸. Genom sin strategi för mångfald och inkludering hjälper kommissionen unga från dessa regioner att delta i Erasmus+ och i Europeiska solidaritetskåren. Dessutom är det viktigt att lyfta fram unga forskare från dessa regioner och stödja deras deltagande i EU:s forsknings- och innovationsprogram Horisont Europa⁵⁹ samt skapa attraktiva sysselsättningsmöjligheter för unga i deras regioner. Kommissionen utformar också ett initiativ för att mildra problemen i samband med kompetensflykt i drabbade delar av EU, däribland de yttersta randområdena, och för att identifiera möjliga lösningar.

Kommissionen uppmanar de berörda medlemsstaterna och yttersta randområdena att

- inrätta lärlingssystem, system för bevarande av arbetstillfällena och anställningssystem för unga i de yttersta randområdena inom ramen för ungdomsgarantin, med användning av EU-medel och med beaktande av jämställdhetsperspektivet, inkludera ALMA-initiativet i programmen inom Europeiska socialfonden+, pröva digitala utbildningsmodeller,

⁵⁷ Förordning (EU) 2021/817.

⁵⁸ EAC Dashboard.

⁵⁹ Förordning (EU) 2021/695.

- identifiera kompetensbehoven i de yttersta randområdena samt utnyttja Europeiska socialfonden+, däribland tilläggsanslaget på 370 miljoner euro, för att förbättra ungas situation vad gäller utbildning, rörlighet och sysselsättning,
- tillhandahålla yrkesvägledning för unga, ta hänsyn till jämställdhetsperspektivet och inrätta gemensamma kontaktpunkter för att hjälpa till att säkra en första anställning,
- använda Interreg för att vidareutveckla regionala utbytesprogram i utbildningssyfte i samverkan med Erasmus+.

Kommissionen kommer att

- skapa ett bidragssystem på 1 miljon euro som ger unga möjlighet att utforma och genomföra projekt på lokal nivå, med särskild hänsyn till jämlikhet och inkludering, som en del av Europaåret för ungdomar 2022 med tekniskt stöd som leds av kommissionen inom ramen för Eruf,
- ta hänsyn till dessa regioners särdrag i de årliga arbetsprogrammen inom ramen för Europeiska socialfonden+ samt hjälpa regionerna att utnyttja det nya tilläggsanslaget inom fonden och övervaka dess användning,
- erkänna de yttersta randområdenas särdrag och stödja deras deltagande i **arbetsprogrammen inom Erasmus+**, bland annat utbyten med länder utanför EU⁶⁰, inom **flaggskeppet för europeiska universitet** och yrkeskunskapscentrum,
- samarbeta med de nationella programkontoren för att ytterligare stödja deltagandet av unga från de yttersta randområdena i **Erasmus+** och **Europeiska solidaritetskåren**,
- tillhandahålla skräddarsydd information för att stödja deltagandet av unga från de yttersta randområdena i Interreg Volunteer Youth, t.ex. i grannländer,
- beakta de yttersta randområdenas särdrag i initiativet Pathways to School Success för att minska antalet ungdomar som lämnar skolan med högst grundskoleutbildning,
- ta hänsyn till de yttersta randområdenas särdrag i det kommande initiativet för att mildra problemen i samband med kompetensflykt.

2.2 BYGGA VIDARE PÅ TILLGÅNGAR, TA ITU MED BEGRÄNSNINGAR OCH FOKUSERA PÅ NYCKELSEKTORER

De yttersta randområdena skiljer sig avsevärt från varandra. Varje region har sina egna begränsningar och tillgångar – från jordbruk eller turism till den blå ekonomin eller rymden. Den ekonomiska utvecklingen varierar stort, från Mayotte (30 % av EU:s BNP) och Franska Guyana (46 %) till Madeira (69 %) och Martinique (76 %). Denna starka differentiering kräver skräddarsydda regionala utvecklingsstrategier. Att diversifiera regionernas ekonomier genom att fokusera på deras mervärde, i linje med deras strategier för smart specialisering, är avgörande för återhämtning och tillväxt.

Covid-19-krisen och de nuvarande prisökningarna på energi och livsmedel till följd av den ryska invasionen av Ukraina har visat på behovet av att dessa avlägsna regioner utvecklar en viss grad av oberoende inom jordbruk och energiförsörjning samt att de diversifierar källorna. Förmågan att producera miljövänliga livsmedel är en möjlighet att diversifiera och miljöanpassa sektorn och skapa arbetstillfällen av hög kvalitet. På samma sätt kan användningen av ren energi, t.ex.

⁶⁰ Europaparlamentet, Regionkommittén och konferensen mellan presidenterna från de yttersta randområdena efterlyser åtgärder för att öka de yttersta randområdenas deltagande i Erasmus+ och för att främja utbyten med grannländer.

sol- och vindenergi, bidra till att komma till rätta med energibristen och minska andelen koldioxidtunga energikällor i energimixen.

Forskning, innovation och smart specialisering

De yttersta randområdena håller på att uppdatera sina strategier för smart specialisering⁶¹ för att främja innovation inom de mest lovande sektorerna, nämligen den jordbruksbaserade livsmedelsindustrin, bioekonomi, hållbar blå ekonomi, utbildning och forskning om tropisk medicin, turism och kreativa sektorer. Att främja forskning och innovation kan hjälpa dessa regioner att utnyttja sina tillgångar och integrera dem i det europeiska forskningsområdet. Kommissionen kommer att arbeta för att förbättra tillgången till spetskompetens och överbrygga innovationsklyftan⁶². Det tidigare ramprogrammet för forskning och innovation, Horisont 2020, har hjälpt de yttersta randområdena att öka sin forskningskapacitet genom projektet Forward⁶³. Horisont Europas del för att bredda deltagandet och sprida spetskompetens för att stödja länder som släpar efter på forskningsområdet utvidgades till alla yttersta randområden. Nyligen har Horisont Europa efterlyst projekt, t.ex. om marin biologisk mångfald eller återställande av ekosystem, som återspeglar de yttersta randområdenas särdrag. Synergier mellan Eruf och Horisont Europa, t.ex. kumulativ finansiering och stöd till projekt som har tilldelats spetskompetensstämpeln, bör undersökas. Horisont Europa främjar ytterligare samarbete mellan nationella forsknings- och innovationsprogram, vilket gör det möjligt för stater att fastställa gemensamma prioriteringar för sina yttersta randområden och genomföra gemensamma ansökningsomgångar. Uppdraget ”Återställa våra hav och vatten senast 2030” inom Horisont Europa erbjuder ytterligare möjligheter att främja lokal forskning och innovation.

Eruf kommer att stödja innovation genom sina allmänna program, Interregprogrammen och initiativet för interregionala innovationsinvesteringar, som utvidgar interregionala projekt inom områden för smart specialisering. Europeiska havs-, fiskeri- och vattenbruksfonden⁶⁴ främjar dessutom spridningen av forskning, innovation och teknik i den blå ekonomin, medan plattformen och fonden BlueInvest⁶⁵ tillhandahåller tjänster för investeringsberedskap.

Kommissionen uppmanar de berörda medlemsstaterna och yttersta randområdena att

- utnyttja möjligheterna inom Horisont Europas breddningsdel och delta i ansökningsomgångar för projekt som rör viktiga frågor för de yttersta randområdena,
- inleda en process för att fastställa gemensamma prioriteringar för samarbete på programnivå mellan forskningsfinansiärer, inom Horisont Europa,
- se över och genomföra strategier för smart specialisering samt utnyttja möjligheter i samband med interregionala partnerskap och värdekedjor för smart specialisering.

Kommissionen kommer att

- utforma en ansökningsomgång som är skraddarsydd för de yttersta randområdena inom **arbetsprogrammet för 2023–2024 inom ramen för initiativet för interregionala innovationsinvesteringar**,
- med beaktande av resultaten av projektet Forward, **föreslå en särskild samordnings- och**

⁶¹ COM(2017) 376 final.

⁶² COM(2020) 628 final.

⁶³ [Forward – Fostering research excellence in EU outermost regions \(forward-h2020.eu\)](https://ec.europa.eu/forward-h2020/).

⁶⁴ Förordning (EU) 2021/1139.

⁶⁵ [BlueInvest \(ec.europa.eu\)](https://ec.europa.eu/blueinvest/).

stödåtgärd inom ramen för Horisont Europas breddningsdel, enligt förslag av de yttersta randområdena, för att ytterligare aktivera de lokala forsknings- och innovationsgrupperna, t.ex. genom projekt som genomförs av lokala forskare rörande socioekonomiska frågor som är specifika för dessa regioner,

- stödja de yttersta randområdena i utformningen och genomförandet av strategier för smart specialisering och tillhandahålla skräddarsytt stöd genom den **praktikgemenskap** som ska inrättas senast i slutet av 2022,
- se till att nästa arbetsprogram inom Horisont Europa omfattar ämnen som är relevanta för de yttersta randområdena.

Rörlighet, transport, turism och kultur

De yttersta randområdena är beroende av luft- och sjöförbindelser för transport och leverans av varor. Transportförbindelserna inom regionerna och till det europeiska fastlandet är nödvändiga för att människor ska kunna utbilda sig och arbeta samt för företag, handel och turism. Turismen står för en betydande andel av regionernas ekonomi – 35 % av Kanarieöarnas BNP⁶⁶ och en fjärdedel av Madeiras BNP – och sektorn drabbades hårt av covid-19-krisen⁶⁷. Madeiras turistanläggningar besöktes av 61 % färre gäster under 2020, vilket motsvarade en inkomstminskning på 64 % jämfört med 2019⁶⁸.

Olika EU-fonder kan stödja rörlighet, transport och turism. Fonden för ett sammanlänkat Europa kan medfinansiera transportinfrastruktur, och dess arbetsprogram stöder framför allt kusthamnar för att hjälpa till att förbättra de yttersta randområdenas konnektivitet. I kommissionens förslag till översyn av förordningen om det transeuropeiska transportnätet (TEN-T)⁶⁹ speglas de yttersta randområdenas konnektivetsbehov, och deras hamnar, urbana knutpunkter och vägar läggs till på kartorna över TEN-T-nätet samtidigt som de blir berättigade till stöd från Fonden för ett sammanlänkat Europa. Dessa regioner kan använda Eruf och Sammanhållningsfonden⁷⁰ för flygplatsinfrastruktur och för stöd till turismsektorn. Den spanska planen för återhämtning och resiliens stöder till exempel turismresiliens, med investeringar inriktade på infrastruktur och marknadsföring.

Med tanke på de yttersta randområdenas stora beroende av flygförbindelser är alla flygningar från dessa regioner till Europeiska ekonomiska samarbetsområdet undantagna från utsläppshandelssystemet fram till slutet av 2023⁷¹. Under 2021 föreslog kommissionen att flygningar mellan dessa regioner och deras medlemsstater skulle undantas från utsläppshandelssystemet fram till 2030⁷². Transition pathway for tourism⁷³ kommer att vägleda den gröna och digitala omställningen och motståndskraften inom sektorn, med föreslagna åtgärder som de yttersta randområdena kan vidta. Slutligen stödde kommissionen kultursektorn i form av ett pilotprojekt för kultur med inriktning på de yttersta randområdena och de

⁶⁶ [Study on the impact of COVID-19 on the Outermost Regions – Final Report, oktober 2021 \(ec.europa.eu\).](#)

⁶⁷ [Regional impacts of the COVID-19 crisis on the tourist sector – Final Report, augusti 2021 \(ec.europa.eu\).](#)

⁶⁸ [Study on the impact of COVID-19 on the Outermost Regions – Final Report, oktober 2021 \(ec.europa.eu\).](#)

⁶⁹ COM(2021) 812 final.

⁷⁰ Sammanhållningsfonden tillämpas för de portugisiska yttersta randområdena.

⁷¹ Förordning (EU) 2017/2392.

⁷² COM(2021) 552 final.

⁷³ [Transition pathway for tourism \(ec.europa.eu\).](#)

utomeuropeiska länderna och territorierna (ULT)⁷⁴, samt andra initiativ⁷⁵, som komplement till programmet Kreativa Europa.

Kommissionen uppmanar de berörda medlemsstaterna och yttersta randområdena att

- utnyttja alla möjligheter att finansiera nödvändig transportinfrastruktur, bland annat för alternativa bränslen,
- investera i resilient, digitalt anpassad och hållbar turism genom att utnyttja EU:s finansieringsmöjligheter, särskilt inom ramen för programplaneringen av sammanhållningspolitiska medel, samt delta i genomförandet av Transition pathway for tourism och dela turismrelaterade data,
- investera i omskolning och kompetensutveckling för anställda i turismsektorn, inom ramen för kompetenspaktens partnerskap för turism.

Kommissionen kommer att

- ta hänsyn till regionernas särdrag vid översynen av lufttrafikförordningen,
- uppmuntra och underlätta de yttersta randområdenas användning av tillgängliga EU-verktyg för att förbättra konnektiviteten och rörligheten,
- stödja investeringar i turismsektorn och se till att EU-medel, t.ex. från de sammanhållningspolitiska fonderna, stöder denna sektors återhämtning och hållbara utveckling,
- informera turistsektorn om finansieringsmöjligheter och stödja användningen av sådana möjligheter,
- spegla regionernas särdrag i miljömärkeskriterierna för turisternas logi i EU samt främja utbytet av turismrelaterade uppgifter och utvecklingen av ett dataområde för turism,
- spegla de yttersta randområdenas särdrag i arbetsprogrammen inom programområdet Media i Kreativa Europa.

Biologisk mångfald

De yttersta randområdena har ett oerhört stort värde för den biologiska mångfalden. Detta erkänns i EU:s strategi för biologisk mångfald 2030⁷⁶, som särskilt belyser behovet av att skydda och återställa dessa ekosystem. Många sektorer, däribland sektorerna för turism, fiske, skogsbruk och jordbruk, är beroende av denna biologiska mångfald. Friska ekosystem bidrar också med ren luft och rent vatten samt mildrar de negativa effekterna av klimatförändringarna. Det är därför nödvändigt att skydda och återställa dessa ekosystem. Kommissionen skulle gärna se att medlemsstaterna inkluderar alla sina yttersta randområden i EU:s skyddade områden inom ramen för Natura 2000⁷⁷ där så ännu inte är fallet.

Investeringar inom ramen för Eruf kommer att bidra till att bevara och återställa skyddade områden samt grön infrastruktur. Europeiska havs-, fiskeri- och vattenbruksfonden stöder marina

⁷⁴ De 13 utomeuropeiska länder och territorier som är associerade med EU är Aruba (NL), Bonaire (NL), Curaçao (NL), Franska Polynesien (FR), de franska territorierna i södra Indiska oceanen och Antarktis (FR), Grönland (DK), Nya Kaledonien (FR), Saba (NL), Saint-Barthélemy (FR), Sint Eustatius (NL), Saint-Martin (NL), Saint-Pierre-et-Miquelon (FR) samt Wallis och Futuna (FR).

⁷⁵ Till exempel Cultural and Creative Cities Monitor och Cultural Gems.

⁷⁶ COM(2020) 380, med åtagandet att skydda minst 30 % av EU:s landyta och 30 % av havsområdet.

⁷⁷ [Natura 2000 \(ec.europa.eu\)](https://ec.europa.eu/natura2000/).

skyddsområden, marina levande resurser och ekosystem. Investeringar i biologisk mångfald kan även mobiliseras genom InvestEU⁷⁸. I programmet för miljö och klimatpolitik (Life)⁷⁹ återspeglas dessutom de yttersta randområdenas särdrag i alla dess delar, dvs. den biologiska mångfalden, ekosystemtjänster, den cirkulära ekonomin, klimatförändringar och energi, samtidigt som ansökningar från dessa regioner får särskild uppmärksamhet och bonuspoäng. Life omfattar även ett bidragssystem för små projekt i de yttersta randområdena som medfinansieras till 95 %. Kommissionen har också infört tekniskt stöd inom ramen för Green Assist för att stödja offentliga och privata investeringar i naturkapital, biologisk mångfald, den cirkulära ekonomin och miljöanpassning av andra investeringar. Förutom att bevara miljön har sådana investeringar även stor potential för hållbar och miljövänlig turism samt för ekonomisk diversifiering, till exempel när det gäller forskning och utveckling på läkemedelsområdet.

Kommissionen uppmanar de berörda medlemsstaterna och yttersta randområdena att

- utnyttja särskilda möjligheter inom Life-programmet, t.ex. bidrag till projekt för biologisk mångfald, inom Horisont Europa, t.ex. för forskning om marin biologisk mångfald⁸⁰, och inom initiativet för interregionala innovationsinvesteringar, för samarbete om den gröna omställningen,
- genomföra strategier som integrerar den biologiska mångfalden i olika sektorer samt utarbeta åtgärder för att skydda och återställa de yttersta randområdenas ekosystem i nationella planer för återställande,
- främja grön kompetens och gröna jobb vid genomförandet av alla EU-program⁸¹ samt kombinera fonder och finansieringsinstrument, med användning av tekniskt stöd inom ramen för Green Assist.

Kommissionen kommer att

- öka stödet till projekt för viktiga eller nyligen upptäckta arter i de yttersta randområdena⁸² inom **Life-programmet 2025–2027**, efter en bedömning⁸³,
- anta ett förslag till **förordning om återställande av natur** som återspeglar de yttersta randområdenas särdrag och övervaka genomförandet av åtgärder för återställande av natur för dessa regioner,
- fortsätta att stödja bedömningar av ekosystem i de yttersta randområdena, t.ex. genom projektet MOVE-ON⁸⁴, och göra dem tillgängliga för kunskapscentrumet för biologisk mångfald⁸⁵.

⁷⁸ InvestEU är en budgetgaranti som syftar till att mobilisera privata och offentliga medel för att stödja investeringar i hållbar infrastruktur, forskning, innovation och digitalisering, små företag samt sociala investeringar och färdigheter.

⁷⁹ förordning (EU) 2021/783. Lifes arbetsprogram för 2021–2024 – C(2021) 4997 final.

⁸⁰ I sitt yttrande ECO/567 efterlyser Europeiska ekonomiska och sociala kommittén insatser inom forskning och innovation kopplade till havet.

⁸¹ I enlighet med EU:s strategi för biologisk mångfald 2030 krävs minst 20 miljarder euro per år till åtgärder för biologisk mångfald; EU:s fonder och program ska integrera den biologiska mångfalden med upp till 7,5 % av de årliga utgifterna 2024 och 10 % under 2026–2027.

⁸² Detta avser arter som ännu inte bedömts av Internationella naturvårdsunionen.

⁸³ Förklaringen från konferensen mellan presidenterna från de yttersta randområdena i november 2021.

⁸⁴ [Projektet MOVE-ON \(moveon-project.eu\)](https://moveon-project.eu).

⁸⁵ Enligt förslaget i Europaparlamentets resolution (2020/2120(INI)).

Den blå ekonomin

De yttersta randområdena har en unik potential för en blå ekonomi tack vare sina stora exklusiva ekonomiska zoner, som utgör mer än hälften av EU:s exklusiva ekonomiska zon, och en rik marin biologisk mångfald. Fiske och sjötransport är fortsatt en central del av deras ekonomier. Det är viktigt att de yttersta randområdena utvecklar sina strategier för den blå ekonomin på ett hållbart sätt, bland annat genom att skydda sin marina biologiska mångfald.

Europeiska havs-, fiskeri- och vattenbruksfonden samt de sammanhållningspolitiska fonderna stöder de yttersta randområdenas sjöfartssektor. Inom ramen för Europeiska havs-, fiskeri- och vattenbruksfonden får dessa regioner en öronmärkt budget på 315 miljoner euro för strukturella investeringar och ersättning för merkostnader, och de gynnas även av särskilda bestämmelser om statligt stöd till fiske och vattenbruk. Kommissionen föreslog att de särskilda villkoren för dessa regioner skulle fortsätta att gälla vid den pågående översynen av dessa regler⁸⁶. Investeringar i innovativ förnybar havsenergi, blå bioteknik, vattenbruk, forskning, skydd och hållbar utforskning av djuphavsresurser samt utbildning kan leda till nya affärsmodeller och arbetstillfällen. Horisont Europa erbjuder även möjligheter att samordna åtgärder för att uppnå en klimatneutral blå ekonomi och minska föroreningar och växthusgasutsläpp inom sjöfartssektorn genom uppdraget ”Återställa våra hav och vatten senast 2030”.

Kommissionen uppmanar de berörda medlemsstaterna och yttersta randområdena att

- genomföra strategier för den blå ekonomin, utnyttja synergier i EU:s stöd, bland annat från Europeiska havs-, fiskeri- och vattenbruksfonden för strukturella investeringar, Eruf och Fonden för ett sammanlänkat Europa för infrastruktur, Europeiska socialfonden+ för utbildning, Life och Europeiska havs-, fiskeri- och vattenbruksfonden för klimatåtgärder och åtgärder för biologisk mångfald samt Horisont Europa för innovation,
- öka ansträngningarna för att bekämpa olagligt fiske,
- delta i hållbara värdekedjor för den blå ekonomin (t.ex. blå turism, havsbaserad förnybar energi, hållbart fiske och vattenbruk, förebyggande av föroreningar samt riskhantering),
- utföra studier om datainsamling och fiskbestånd med stöd från Europeiska havs-, fiskeri- och vattenbruksfonden, i linje med rekommendationerna i 2022 års studie om datainsamling och vetenskaplig rådgivning i EU:s yttersta randområden⁸⁷, samt förbättra genomförandet av rapporteringsskyldigheterna,
- delta i uppdraget ”Återställa våra hav och vatten senast 2030”.

Kommissionen kommer att

- inleda en inbjudan att lämna förslag om strategier för den blå ekonomin i de yttersta randområdena, i enlighet med Europeiska havs-, fiskeri- och vattenbruksfondens arbetsprogram för 2022–2023, samt stödja de yttersta randområdenas blå ekonomi inom ramen för Europeiska havs-, fiskeri- och vattenbruksfonden, enligt förslag från Europaparlamentet, regionerna och deras medlemsstater,
- samarbeta med de berörda medlemsstaterna för att ta itu med frågan om insamling av fiskerirelaterade uppgifter⁸⁸ i de yttersta randområdena, i enlighet med relevant EU-

⁸⁶ [Public consultation on revised State aid rules for the fishery and aquaculture sector \(ec.europa.eu\)](https://ec.europa.eu/public-consultation/public-consultation-on-revised-state-aid-rules-for-the-fishery-and-aquaculture-sector).

⁸⁷ [Overview of the state of data collection and scientific advice in the EU ORs, with case study on a roadmap towards regular stock assessment in French Guiana – Europeiska unionens publikationsbyrå \(ec.europa.eu\)](https://ec.europa.eu/public-consultation/public-consultation-on-revised-state-aid-rules-for-the-fishery-and-aquaculture-sector).

⁸⁸ Meddelande om riktlinjer för analys av balansen mellan fiskekapacitet och fiskemöjligheter, COM(2014) 545.

lagstiftning⁸⁹, med beaktande av dessa regioners särdrag och på grundval av resultaten av 2022 års studie om datainsamling och vetenskaplig rådgivning i EU:s yttersta randområden⁹⁰,

- fortsätta att stödja partnerskapsavtal om hållbart fiske som gynnar de yttersta randområdenas ekonomi, särskilt med de yttersta randområdenas grannländer,
- anordna kunskapsutbyten om fysisk planering i kust- och havsområden och förnybar energi, särskilt genom projektet ”Advancing Maritime Spatial Planning in Outermost Regions” för 2021–2024.

Jordbruk och landsbygdsutveckling

Jordbruket är fortfarande en viktig sektor i de flesta av de yttersta randområdena och bidrar till en betydande andel av mervärdet och sysselsättningen. Innovation kan hjälpa till att förbättra livsmedelskvaliteten och resurseffektiviteten samt minska livsmedelsproduktionens miljöpåverkan. I linje med från jord till bord-strategin kan ett ökat ekologiskt jordbruk i dessa regioner ha både miljömässiga och ekonomiska fördelar. Att utveckla och framtidssäkra jordbruket, med användning av färre kemiska bekämpningsmedel och antibiotika och mer ekologiska jordbruksmetoder, är avgörande för att förbättra konkurrenskraften.

EU kommer att fortsätta att ge sitt starka stöd till de yttersta randområdenas jordbruk. Det särskilda programmet för vissa regioner beroende på dessa regioners avsidets läge och ökaraktär (Posei)⁹¹ främjar den lokala produktionen genom direktstöd till jordbrukare, marknadsintervention och tillhandahållande av viktiga jordbruksprodukter. Tack vare ett nära interinstitutionellt samarbete kommer Poseis budget för 2021–2027 att upprätthålla dess finansiella kapacitet. Vidare tillhandahåller Europeiska jordbruksfonden för landsbygdsutveckling särskilda villkor för dessa regioner, bland annat att medlemsstaterna ska anpassa sina strategiska planer inom den gemensamma jordbrukspolitiken till särdragen hos sina yttersta randområden⁹², vilket även betonas i kommissionens rekommendationer⁹³, samtidigt som man arbetar för att uppnå målet om ökad ekonomisk, miljömässig och social hållbarhet.

Dessutom medger instrumenten för statligt stöd till jordbruk, skogsbruk och landsbygden⁹⁴ högre stödnivåer för investeringar i dessa regioner och driftsstöd. Kommissionen föreslog att de särskilda villkoren för de yttersta randområdena skulle fortsätta att gälla vid den pågående översynen av dessa instrument⁹⁵. För att stödja de yttersta randområdenas jordbruks- och landsbygdsutveckling kommer kommissionen att arbeta i partnerskap med medlemsstaterna i syfte att anpassa och modernisera de befintliga åtgärder som finansieras genom Posei, med målet att skapa en mer balanserad utveckling mellan de olika jordbrukssektorerna (traditionella exportsektorer samt sektorerna för djurhållning och diversifiering av grödor). Mot bakgrund av den ryska invasionen av Ukraina har kommissionen vidtagit åtgärder för att stödja de hårdast

⁸⁹ Riktlinjer för granskning av statligt stöd inom fiskeri- och vattenbrukssektorn (EUT C 217, 2.7.2015, s. 1), i dess ändrade lydelse enligt meddelandet om ändring av riktlinjerna och kommissionens förordning (EUT C 422, 22.11.2018, s. 1).

⁹⁰ [Overview of the state of data collection and scientific advice in the EU ORs \(ec.europa.eu\)](https://ec.europa.eu/overview-of-the-state-of-data-collection-and-scientific-advice-in-the-eu-or-s).

⁹¹ Det särskilda programmet för vissa regioner beroende på dessa regioners avsidets läge och ökaraktär, förordning (EU) nr 228/2013.

⁹² Skäl 99 i förordning (EU) 2021/2115.

⁹³ COM(2020) 846 final. SWD(2020) 379, SWD(2020) 374 och SWD(2020) 398 final.

⁹⁴ Europeiska unionens riktlinjer för statligt stöd inom jordbruks- och skogsbrukssektorn och i landsbygdsområden 2014–2020 (EUT C 204, 1.7.2014, s. 1), som förlängdes fram till den 31 december 2022 (EUT C 424, 8.12.2020, s. 30), och kommissionens förordning (EU) nr 702/2014.

⁹⁵ [Offentligt samråd om reviderade regler för statligt stöd till jordbruks- och skogsbrukssektorn och i landsbygdsområden \(ec.europa.eu\)](https://ec.europa.eu/offentligt-samrad-om-reviderade-regler-for-statligt-stod-till-jordbruks-och-skogsbrukssektorn-och-i-landsbygdsomraden).

drabbade jordbruksproducenterna⁹⁶. Med tanke på de stigande livsmedelspriserna och risken för försörjningsavbrott, samt för att garantera en tryggad livsmedelsförsörjning, innefattade dessa åtgärder förskottsbetalningar till jordbrukare, tillfälliga regler som tillåter stöd till företag som drabbats av krisen, bland annat inom den jordbruksbaserade livsmedelssektorn⁹⁷, och flexibla lösningar för att importera foder.

Kommissionen uppmanar de berörda medlemsstaterna och yttersta randområdena att

- särskilt uppmärksamma de yttersta randområdenas sektor för jordbruk och landsbygdsutveckling när det gäller att främja en grön, digital och rättvis omställning, bygga vidare på tillgångar och ta itu med begränsningar,
- främja diversifiering, modernisering inom jordbruket och ett ökat livsmedelsberoende samt investera i resurseffektiv teknik och kompetensutveckling/omskolning av jordbruksarbetare.

Kommissionen kommer att

- se till att medlemsstaternas strategiska planer inom den gemensamma jordbrukspolitiken överensstämmer med kraven i förordningen om den gemensamma jordbrukspolitiken och tar hänsyn till de yttersta randområdenas särdrag, och att EU:s prioriteringar när det gäller att främja en grön, digital och rättvis omställning återspeglas i planerna,
- samarbeta med de berörda medlemsstaterna för att förbättra sin programplanering och sina årliga genomföranderapporter inom ramen för Posei samt för att se till att de åtgärder som finansieras genom Posei överensstämmer med de strategiska planerna inom den gemensamma jordbrukspolitiken, t.ex. vad gäller efterlevnaden av miljömässiga och sociala mål och diversifiering,
- följa upp genomförandet av rekommendationerna i Poseirapporten från 2021⁹⁸, särskilt behovet av rättvis fördelning av stöd, främjande av hållbara jordbruksmetoder, produktkvalitet, produktdifferentiering och utbyte av god praxis,
- utifrån den långsiktiga visionen för landsbygdsområden analysera de yttersta randområdenas jordbruk inom ramen för EU:s observationsorgan för landsbygden och plattformen för revitalisering av landsbygden samt dela med sig av kunskaper inom EU:s nätverk för den gemensamma jordbrukspolitiken och utforska samarbetsmöjligheter,
- som en del av Leader, ytterligare främja lokal utveckling och stödja användningen av innovation och teknik inom jordbruket, närmare bestämt genom det europeiska innovationspartnerskapet för produktivitet och hållbarhet inom jordbruket,
- främja övergången till en ökad grad av livsmedelsberoende i de yttersta randområdena genom båda instrumenten inom den gemensamma jordbrukspolitiken, och samtidigt säkerställa livsmedel av hög kvalitet genom hållbart jordbruk.

2.3 GÖR DET PÅ RÄTT SÄTT: FRÄMJA DEN GRÖNA OCH DIGITALA OMSTÄLLNINGEN

2.3.1 DEN GRÖNA OMSTÄLLNINGEN: MOT EN HÅLLBAR EKONOMI

Den gröna omställningen syftar till att uppnå en hållbar, miljövänlig och klimatneutral omvandling av samhället och ekonomin inom alla politikområden. I meddelandet om den gröna

⁹⁶ COM(2022) 133 final.

⁹⁷ C(2022) 1890.

⁹⁸ COM(2021) 765 final.

given⁹⁹ har kommissionen åtagit sig att särskilt uppmärksamma de yttersta randområdena, med hänsyn till deras sårbarhet för naturkatastrofer samt deras unika biologiska mångfald och rika förnybara energikällor. Dessa regioner är väl lämpade att bli förebilder för utveckling, där man respekterar den cirkulära ekonomin och klimatneutralitet samt investerar och skapar arbetstillfällen i gröna och blå lösningar inom sektorer som turism, jordbruk och fiske. Deltagarna i det offentliga samrådet rangordnade klimat, biologisk mångfald och miljö bland de fem viktigaste områdena för EU-insatser i dessa regioner.

Klimatåtgärder

EU har åtagit sig att uppnå målen i Parisavtalet, däribland anpassningsmålen för att förstärka återhämtningsförmågan. De yttersta randområdena är särskilt utsatta för klimatförändringarnas konsekvenser, såsom extrema väderhändelser, och behöver skräddarsydda klimatanpassningsåtgärder. I detta sammanhang föreskrivs i 2021 års strategi för klimatanpassning utbyten mellan dessa regioner och deras grannländer om klimatanpassningslösningar. Enligt kommissionens förslag om en social klimatfond¹⁰⁰ ska medlemsstaternas sociala klimatplaner innefatta en analys av utsläppshandelssystemets konsekvenser för utsatta grupper med beaktande av avlägsna regioners särdrag. Dessutom kan fonden stödja överkomliga utsläppsnåla transporter i ömråden och andra avlägsna områden.

Kommissionen uppmanar de berörda medlemsstaterna och yttersta randområdena att

- främja forskning om klimatförändringar, t.ex. genom att utveckla innovativa verktyg för att förutse klimathändelser, och öka kunskapen om klimatförändringarnas konsekvenser samt utnyttja möjligheterna inom ramen för de sammanhållningspolitiska fonderna och andra EU-program, såsom Life och Horisont Europa,
- stärka samarbetet med grannländer om klimatförändringar, riskförebyggande och motståndskraft, bland annat genom Interregprogrammen,
- ta hänsyn till de yttersta randområdenas särdrag i de nationella planerna inom ramen för EU:s sociala klimatfond samt ansöka om finansiering från innovationsfonden,
- delta i EU:s uppdrag för klimatanpassning och utnyttja dess möjligheter.

Kommissionen kommer att

- främja samarbete och forskning om gemensamma utmaningar inom ramen för Horisont Europa och stödja klimatåtgärder inom Life-programmet samt främja utbyte på klimatområdet mellan de yttersta randområdena och deras grannländer inom ramen för Eruf,
- stödja åtgärder för riskförebyggande och motståndskraft i fråga om naturkatastrofer samt främja kunskapsutbyte mellan de yttersta randområdena och deras grannländer,
- hjälpa till att identifiera anpassade lösningar på så kallad mobilitetsfattigdom som är kopplad till höjda transportpriser,
- fortsätta att ta vederbörlig hänsyn till de yttersta randområdena vid genomförandet av EU:s solidaritetsfond¹⁰¹.

Förnybar energi och energieffektivitet

⁹⁹ COM(2019) 640 final.

¹⁰⁰ COM(2021) 568 final.

¹⁰¹ Förklaringen från konferensen mellan presidenterna från de yttersta randområdena i november 2021 och det gemensamma ståndpunktsdokumentet från medlemsstaterna och de yttersta randområdena från januari 2022.

Med sina rika förnybara energikällor – solenergi, vindkraft, havsenergi och geotermisk energi – kan de yttersta randområdena bli ledande i omställningen till ren energi och bidra till att uppnå EU:s mål om att uppnå klimatneutralitet senast 2050. Dessa regioner är dock fortfarande beroende av import av fossila bränslen för att täcka merparten av sitt energibehov, vilket medför höga utsläpp och kostnader. Med tanke på de höga energipriserna, som förvärras av de nuvarande geopolitiska spänningarna, ökar risken för energifattigdom. I energieffektivitetsdirektivet¹⁰² uppmanas medlemsstaterna att lindra energifattigdomen och ta hänsyn till regionala temperaturvariationer när de fastställer mål för energibesparingar.

Flera av de yttersta randområden (t.ex. Kanarieöarna, Azorerna, Madeira och Réunion) genomför innovativa lösningar för att producera förnybar energi, särskilt geotermisk energi, som i vissa yttersta randområden redan motsvarar en stor del av efterfrågan på elektricitet. Investeringar i produktion och lagring av förnybar energi kan öka de yttersta randområdenas energiautonomi och bidra till att uppnå EU:s klimatneutralitetsmål för 2050 samt målen om utsläppsminskning och ökad förnybar energi för 2030. EU:s regelverk stimulerar investeringar i ren energi och i små, decentraliserade system för förnybar energi, bland annat i värme- och kylsektorn¹⁰³. I strategin för förnybar energi till havs från 2020¹⁰⁴ betonas de yttersta randområdenas potential som föregångare när det gäller att fasa ut fossila bränslen. De sammanhållningspolitiska fonderna, initiativet ren energi för EU:s öar, instrumentet Nesoi (nya, optimerade energilösningar för öar) och faciliteten för återhämtning och resiliens kan stödja energiomställningen i de yttersta randområdena. Life-programmet kan finansiera teknikutveckling, nya affärsmodeller och tillhörande färdigheter.

Mot bakgrund av den ryska invasionen av Ukraina föreslog kommissionen REPowerEU-planen för att komma till rätta med energiberoendet¹⁰⁵ och en tillfällig krisram för statligt stöd som medger stöd för att täcka merkostnader på grund av ökade gas- och elpriser¹⁰⁶.

Kommissionen uppmanar de berörda medlemsstaterna och yttersta randområdena att

- se till att förnybar energi och energieffektivitet uppmuntras i nationell/regional lagstiftning samt att de yttersta randområdenas situation speglas i de nationella energi- och klimatplanerna,
- tillhandahålla riktat stöd till hushåll som drabbats av energifattigdom,
- investera i förnybar energi och energieffektivitet och utforska naturtillgångar samt hjälpa de yttersta randområdena att tillämpa småskaliga lösningar för förnybar energi i avlägsna områden för att åtgärda bristen på energiinfrastruktur,
- integrera utvecklingen av havsbaserad förnybar energi i havsplaner, i enlighet med strategin för förnybar energi till havs,
- se till att de yttersta randområdena beaktas i REPowerEU:s stödåtgärder.

Kommissionen kommer att

- främja forskning om smarta nät, energilagring, havsenergi och förnybar energi,
- beakta de yttersta randområdenas särdrag i EU-strategin för solenergi,

¹⁰² Direktiv 2012/27/EU.

¹⁰³ COM(2021) 557 final.

¹⁰⁴ COM(2021) 741 final.

¹⁰⁵ COM(2022) 108 final.

¹⁰⁶ C(2022) 1890 final.

- främja utbyte av erfarenheter på området innovativ energiförvaltning, t.ex. inom Interreg,
- tillhandahålla en studie om omställningen till ren energi på EU:s öar, däribland de yttersta randområdena, och stödja deras energiomställning via initiativet ren energi för EU:s öar och Nesoi.

Cirkulär ekonomi

På grund av de yttersta randområdenas beroende av resursimport, hög avfallsgenerering som drivs på av turism samt export av avfall kan de dra stor nytta av lösningar för den cirkulära ekonomin. Handlingsplanen för den cirkulära ekonomin från 2020¹⁰⁷ bidrar i detta sammanhang till lösningar som är skräddarsydda för dessa regioner. De flesta av de yttersta randområdena har utformat handlingsplaner för den cirkulära ekonomin som omfattar hållbar produktion och konsumtion samt avfallshantering. EU-fonderna kan vara till hjälp; Eruf och Europeiska socialfonden+ kan stödja infrastruktur och utbildning, Life-programmet kan finansiera olika projekt, t.ex. för avfallshantering, och Europeiska havs-, fiskeri- och vattenbruksfonden kan stödja insamling och bearbetning av marint skräp. Eruf stödde under 2014–2020 projekt på bland annat Azorerna för att återvinna avfall från deponier, öka återanvändningen av naturresurser och sanera mark.

Kommissionen uppmanar de berörda medlemsstaterna och yttersta randområdena att

- öka insatserna för avfallshantering, särskilt när det gäller förbättrad cirkularitet vid hantering och bearbetning av biologiskt avfall och avfallsminskning genom återanvändning eller reparation, samt blanda och kombinera fonder och finansieringsinstrument och använda instrumentet Green Assist,
- utforma och genomföra handlingsplaner för den cirkulära ekonomin och använda Taiex Regio Peer 2 Peer för att underlätta gemensamt lärande med andra regionala myndigheter.

Kommissionen kommer att

- ta hänsyn till de yttersta randområdenas särdrag när den föreslår en harmonisering av system för separat insamling av avfall i enlighet med handlingsplanen för den cirkulära ekonomin,
- stödja resurseffektivitet och cirkularitet i dessa regioner samt främja utbyte av god praxis genom plattformen för berörda parter inom den cirkulära ekonomin.

¹⁰⁷ COM(2020) 98 final.

2.3.2 FRÄMJA DEN DIGITALA OMSTÄLLNINGEN: SKAPA NYA MÖJLIGHETER

Digitaliseringen kan föra samman människor, tjänster och företag oavsett var de befinner sig och därmed hjälpa de yttersta randområdena att komma till rätta med de begränsningar som deras avlägsenhet medför. Visionen Digital kompass 2030¹⁰⁸ för digital omställning kan leda denna övergång, inbegripet uppkopplingen av den digitala infrastrukturen och utvecklingen av digitala färdigheter.

Flera EU-fonder kan stödja investeringar i digital infrastruktur. Programmet för ett digitalt Europa¹⁰⁹ stärker EU:s kritiska digitala kapacitet och har som syfte att överbrygga den digitala klyftan mellan Europa och de yttersta randområdena. I arbetsprogrammet för europeiska digitala innovationsknutpunkter för 2021–2023¹¹⁰ uppmanas medlemsstaterna att tillgodose de digitala behoven i sina yttersta randområden. Dessutom kan Fonden för ett sammanlänkat Europa stödja hållbar infrastruktur och nätintegrering, och dess digitala arbetsprogram för 2021–2025¹¹¹ kan stödja sjökablar och satellitkonnektivitet. Eruf kommer vidare att bidra till ett inkluderande digitalt samhälle i dessa regioner. När det gäller digitala färdigheter arbetar EU, genom handlingsplanen för den europeiska pelaren för sociala rättigheter, för att åtminstone 80 % av EU:s vuxna befolkning ska ha grundläggande digitala färdigheter. Syftet med meddelandet *Att forma EU:s digitala framtid*¹¹² och handlingsplanen för digital utbildning är att stödja digital utbildning och digitala färdigheter. Samtidigt stöder Eruf kompetensutveckling genom utbildningsinfrastruktur.

Genom förslaget till ett EU-program för säker konnektivitet¹¹³ inrättas dessutom ett rymdbaserat konnektivitetssystem för att säkerställa världsomspännande tillgång till säkra satellitkommunikationstjänster för statliga användare, för att därigenom koppla samman förvaltningar. Dessutom tillhandahåller EU:s flaggskepp på rymdområdet – Copernicus, Galileo och Egnos¹¹⁴ – mycket högpresterande data och tjänster som kan möjliggöra den digitala omställningen för hela sektorer av de yttersta randområdenas ekonomier, inklusive jordbruks- och transportsektorn. EU:s rymddata är också användbara för räddningstjänsten och för miljöövervakning. De yttersta randområde kan få stöd från verktyg på EU-nivå och nationell nivå, t.ex. struktur- och investeringsfonderna och de nationella planerna för återhämtning och resiliens, samt från Horisont Europa, InvestEU och rymdföretagsinitiativet Cassini.

Kommissionen uppmanar de berörda medlemsstaterna och yttersta randområdena att

- ta hänsyn till de yttersta randområdenas behov vid utnämningen av kandidatenheter för det inledande nätverket av europeiska digitala innovationsknutpunkter, i linje med programmet för ett digitalt Europa,
- utnyttja möjligheterna till finansiering av digital infrastruktur och konnektivitet inom Fonden för ett sammanlänkat Europa (t.ex. sjökablar och satellitanslutningar) och programmet för ett

¹⁰⁸ COM(2021) 118 final.

¹⁰⁹ Förordning (EU) 2021/694.

¹¹⁰ C(2021) 7911 final.

¹¹¹ C(2021) 9463 final.

¹¹² COM(2020) 67 final.

¹¹³ COM(2022) 57 final.

¹¹⁴ Egnos tjänster bör täcka de territorier som är belägna i Europa, vilket inbegriper Azorerna, Kanarieöarna och Madeira, senast i slutet av 2026 (förordning (EU) 2021/696 om inrättande av unionens rymdprogram och Europeiska unionens rymdprogrambyrå).

digitalt Europa,

- stödja digitala färdigheter inom utbildning och utnyttja alla möjligheter till EU-finansiering¹¹⁵, bland annat genom att främja partnerskap för kompetens inom ramen för kompetenspakten.

Kommissionen kommer att

- analysera spridningen av digitala lösningar i de yttersta randområdena och hjälpa dem att utnyttja möjligheter och stöd inom ramen för EU:s program enligt förslag från de yttersta randområdena samt undersöka möjligheter att stödja satellitnät för att säkerställa konnektivitet i alla områden,
- föreslå ytterligare knutpunkter eller enheter för att täcka behoven i de yttersta randområdena, i samarbete med medlemsstaterna, om det inledande nätverket av digitala innovationsknutpunkter inte täcker deras digitala behov,
- främja utbyte av information och god praxis samt fortsätta att underlätta de yttersta randområdenas deltagande i EU-nätverket för bredbandskompetens,
- främja grundläggande digital kompetens genom EU:s fonder och program, såsom Erasmus+ och Europeiska socialfonden+, samt avancerade digitala färdigheter genom programmet för ett digitalt Europa,
- öka genomslaget för EU:s rymddata, rymdtjänster och rymdtillämpningar för att möjliggöra digitaliseringen av de yttersta randområdenas ekonomier.

3. SAMARBETE MED ANDRA EUROPEISKA REGIONER, GRANNLÄNDER OCH ANDRA LÄNDER

Interreg och samarbete med Europa i världen och finansieringsinstrumenten för utomeuropeiska länder och territorier

Med tanke på de yttersta randområdenas belägenhet är de en unik tillgång för EU:s yttre förbindelser och för att sprida EU:s intressen och värderingar. De gör EU till en verkligt global aktör. I linje med EU:s Global Gateway-strategi är samarbete med grannländer och angränsande territorier även avgörande för dessa regioners ekonomiska utveckling och regionala integration. Deltagarna i det offentliga samrådet angav detta samarbete som en av de fem viktigaste prioriteringarna. Genom partnerskapsavtalet mellan EU, å en sidan, och medlemmarna i Organisationen för stater i Afrika, Karibien och Stillahavsområdet, å andra sidan, som ingicks 2021, uppmuntras stater i Afrika, Karibien och Stillahavsområdet att samarbeta med utomeuropeiska länder och territorier och de yttersta randområdena inom t.ex. handel, energi, digitalisering, klimatförändringar, miljö och turism.

Alla yttersta randområden deltar i Interregs program för europeiskt territoriellt samarbete, som stöder samarbete mellan de yttersta randområdena och angränsande länder eller territorier. Samarbetet är dock fortfarande begränsat av lagstiftningsmässiga, administrativa, budgetmässiga och politiska skäl¹¹⁶. Kommissionen har förenklat förfarandena för att underlätta samarbetet, och under 2021–2027 finns en enda uppsättning regler för program som finansieras gemensamt av Eruf (de yttersta randområdena), Europa i världen (tredjeländer) eller ULT-beslutet. Utöver att verka för samarbete med andra EU-regioner, bland annat genom programmet Interreg Europa,

¹¹⁵ I sitt yttrande ECO/567 efterlyser Europeiska ekonomiska och sociala kommittén åtgärder för att säkerställa tillgången till digitala tjänster i de yttersta randområdena.

¹¹⁶ Vissa partnerländer i Interregprogrammet för Indiska oceanen erkänner inte Mayotte som ett franskt yttersta randområde.

har EU anslagit 281 miljoner euro från Eruf för att stödja samarbete mellan de yttersta randområdena och deras grannländer, och 15 miljoner euro för att stödja samarbete mellan utomeuropeiska länder och territorier och andra partner, vilket underlättar gemensamma projekt såsom universitetskurser, samarbete mellan sjukhus eller finansiella instrument. Horisont Europa och Life kan också användas för att stödja samarbete.

Kommissionen uppmanar de berörda medlemsstaterna och yttersta randområdena att

- analysera möjligheter och övervinna hinder för regionalt samarbete som en del av det nya Interregspecifika målet om bättre styrning inom Interregprogrammen,
- använda Eruf för samarbete med andra medlemsstater, länder utanför EU eller utomeuropeiska länder och territorier¹¹⁷.

Kommissionen kommer att

- underlätta genomförandet av projekt som finansieras gemensamt av Eruf, Europa i världen och ULT-beslutet, i samordning med stödmottagarna,
- kartlägga möjligheter till och utmaningar för regionalt samarbete per havsområde, identifiera nyckelområden för samarbete, utveckla möjligheter och stödja samverkan samt främja utbyten per havsområde,
- beakta de yttersta randområdenas roll och särdrag vid översynen av geografiska strategier samt inkludera dessa regioner i samrådsmekanismer, enligt förslag av de yttersta randområdena.

Handel

De yttersta randområdenas närhet till länder utanför EU medför handels- och samarbetsmöjligheter. Dessa regioner möts dock av konkurrens från omgivande länder, som producerar liknande varor till lägre kostnad och med lägre hälso-, säkerhets- och miljöstandarder.

Kommissionen kommer att fortsätta att ta hänsyn till känsliga produkter från de yttersta randområdena vid förhandlingar om frihandelsavtal, bedöma deras effekter och vidta åtgärder om potentiella negativa konsekvenser påträffas, inbegripet skyddsklausuler. I bedömningarna av konsekvenserna för hållbar utveckling, som utgjorde underlag för förhandlingarna om frihandelsavtalet mellan EU och Indonesien och om det globala avtalet med Mexiko, analyseras redan de yttersta randområdenas intressen¹¹⁸. I 2019 års avtal mellan EU och Mercosur finns bestämmelser för att förhindra störningar på dessa regioners marknader till följd av import från Mercosur¹¹⁹. Samtidigt uppmanas de yttersta randområdena, med tanke på deras integration i globala och regionala värdekedjor, att utnyttja möjligheterna i frihandelsavtalen, särskilt de som ingåtts med länder i deras geografiska region¹²⁰. Dessutom föreslog kommissionen att EU-lagstiftningen skulle förlängas och förbättras enbart genom särskilda skatte- och tullbestämmelser för de yttersta randområdena, vilket godkändes av rådet¹²¹.

¹¹⁷ Enligt artikel 63.4 i förordning (EU) 2021/1060.

¹¹⁸ [Sustainability impact assessment \(SIA\) in support of Free Trade Agreement \(FTA\) negotiations between the European Union and the Republic of Indonesia: Final Report \(ec.europa.eu\)](#). [Sustainability Impact Assessment \(SIA\) in support of the negotiations for the modernisation of the trade part of the Global Agreement with Mexico \(ec.europa.eu\)](#).

¹¹⁹ [EU-Mercosur trade agreement: the agreement in principle \(ec.europa.eu\)](#).

¹²⁰ Se även [meddelandet Översyn av handelspolitiken \(ec.europa.eu\)](#).

¹²¹ Rådets beslut (EU) 2020/1790, (EU) 2020/1791, (EU) 2020/1792 och (EU) 2021/991 samt rådets förordning (EU) 2021/2048.

Kommissionen uppmanar de berörda medlemsstaterna att

- involvera de yttersta randområdena vid utformningen av sina ståndpunkter om handelsavtal,
- identifiera handelsmöjligheter för de yttersta randområdena och stödja deras handelskapacitet och integration i regionala och globala värdekedjor.

Kommissionen kommer att

- fortsätta att ta hänsyn till de yttersta randområdenas betänkligheter i sina bedömningar av konsekvenserna för hållbar utveckling, inom ramen för förhandlingar om handelsavtal,
- ytterligare öka öppenheten i förhandlingar om och genomförandet av frihandelsavtal i de yttersta randområdena genom att säkerställa att berörda parter från dessa regioner deltar i dialoger med det civila samhället, samråd och rådgivande grupper, enligt förslag från de yttersta randområdena¹²²,
- informera och öka medvetenheten i de yttersta randområdena om potentialen hos befintliga handelsavtal mellan EU och tredjeländer,
- främja EU:s nya hjälpcentral för handel, Access2Markets, i de yttersta randområdena för att hjälpa dem att dra nytta av handelsavtal och exportera till marknader utanför EU.

Migration

Vissa av de yttersta randområden utsätts för ett kraftigt migrationstryck från grannländer, särskilt Kanarieöarna, Franska Guyana, Mayotte och Saint-Martin. Bara under 2019 försökte över 27 000 människor ta sig till Mayotte (motsvarande 10 % av befolkningen)¹²³, och under 2021 anlände över 23 000 människor till Kanarieöarna¹²⁴. Samtidigt uppskattas 12 % av Franska Guyanas befolkning vara irreguljära migranter. Det behövs lämpliga och **skraddarsydda åtgärder** för att hantera de särskilda migrationsutmaningarna i de yttersta randområdena när det gäller t.ex. mottagningsvillkor och förfaranden för asylsökande, gränsförvaltning och gränskontroll samt integration av migranter. Särskild uppmärksamhet bör ägnas ensamkommande barn.

EU-medel kan stödja och komplettera regional och nationell finansiering på dessa områden. Enligt EU:s förordningar om inrättande av Asyl-, migrations- och integrationsfonden, instrumentet för ekonomiskt stöd för gränsförvaltning och viseringspolitik och Fonden för inre säkerhet bör de berörda medlemsstaterna se till att deras nationella strategier och program inom ramen för dessa fonder beaktar de särskilda utmaningar som de yttersta randområdena ställs inför vid migrationshanteringen¹²⁵. Dessutom syftar den föreslagna migrations- och asylopakten¹²⁶ till att förhindra irreguljär migration och säkerställa asyl för behovande.

¹²² Förklaringen från konferensen mellan presidenterna från de yttersta randområdena i november 2021 och även på begäran av deltagarna i det offentliga samrådet.

¹²³ Pressmeddelande från det franska inrikesministeriet och ministern för utomeuropeiska territorier av den 11 februari 2021.

¹²⁴ Källa: Euromed Rights och UNHCR.

¹²⁵ Skäl 64 i förordning (EU) 2021/1147, skäl 63 i förordning (EU) 2021/1148 och skäl 58 i förordning (EU) 2021/1149. anges att de relevanta medlemsstaterna bör säkerställa att deras nationella program beaktar de särskilda utmaningar som de yttersta randområdena ställs inför vid migrationshanteringen.

¹²⁶ COM(2020) 609 final.

Kommissionen uppmanar de berörda medlemsstaterna och yttersta randområdena att

- se till att de nationella strategierna och programmen inom ramen för Asyl-, migrations- och integrationsfonden, instrumentet för ekonomiskt stöd för gränsförvaltning och viseringspolitik och Fonden för inre säkerhet tar hänsyn till de yttersta randområdenas särskilda utmaningar vid migrationshanteringen, i enlighet med förordningarna om inrättandet av dessa fonder, säkerställa samarbete i de yttersta randområdena vid genomförandet av strategier och program för migration på EU-nivå och på nationell och regional nivå samt tillhandahålla lämpliga villkor för ensamkommande barn,
- uppnå synergieffekter när det gäller att använda EU-medel för att hantera de utmaningar som de yttersta randområdena ställs inför vid migrationshanteringen och avsätta lämpliga medel,
- involvera regionala myndigheter och berörda parter i utformningen och genomförandet av sådana program.

Kommissionen kommer att

- övervaka tillämpningen av partnerskapsstrategin vid programplanering och genomförande på nationell nivå inom ramen för delad förvaltning för att säkerställa att nationella program inom Asyl-, migrations- och integrationsfonden, instrumentet för ekonomiskt stöd för gränsförvaltning och viseringspolitik och Fonden för inre säkerhet beaktar de särskilda migrationsutmaningarna i de yttersta randområdena och de nya hot som dessa regioner ställs inför,
- stödja medvetandehöjande åtgärder i de yttersta randområdena och uppmuntra lokala och regionala myndigheter att utnyttja den potential som EU:s fonder erbjuder för att ta itu med lokala brister och tillgodose lokala behov samt främja synergier mellan olika EU-fonder för att hantera migrations- och säkerhetsutmaningar,
- övervaka migrationssituationen i de yttersta randområden som är särskilt utsatta för migrationsströmmar och hjälpa medlemsstaterna att utforma skräddarsydda lösningar där så är möjligt,
- använda arbetsprogrammen för de tematiska delarna inom ramen för Asyl-, migrations- och integrationsfonden, instrumentet för ekonomiskt stöd för gränsförvaltning och viseringspolitik och Fonden för inre säkerhet för att hjälpa till att hantera dessa regioners migrationsutmaningar, inklusive stödåtgärder för ensamkommande barn.

4. STÄRKT PARTNERSKAP, DIALOG OCH STÖD

Integreringen av de yttersta randområdenas särdrag förblir en av kommissionens prioriteringar för att se till att EU:s politik, lagstiftning, fonder och program anpassas till dessa regioner i enlighet med artikel 349 i EUF-fördraget. Kommissionen har systematiskt tagit hänsyn till dessa regioners betänkligheter i sitt beslutsfattande. Bara under 2021 beaktade kommissionen dessa regioners särdrag i nästan 30 lagstiftningsförslag, politiska initiativ och arbetsprogram, till exempel inom Horisont Europa, Fonden för ett sammanlänkat Europa, Life, Europeiska havs-, fiskeri- och vattenbruksfonden, Erasmus+ och programmet för ett digitalt Europa. Riktlinjerna för bättre lagstiftning¹²⁷ stärker ytterligare territoriella konsekvensbedömningar för att bedöma inverkan av lagstiftningsförslag på specifika regioner, däribland de yttersta randområdena.

¹²⁷

COM(2021) 219 final.

De yttersta randområdena kan ta del av många nya stödmöjligheter inom ramen för EU:s politik för att få hjälp att utforma, genomföra och finansiera sina skräddarsydda regionala utvecklingsstrategier. Kommissionen har åtagit sig att hjälpa dessa regioner att genomföra nödvändiga reformer och investeringar, utnyttja möjligheter och synergier i EU:s program och förbättra den administrativa kapaciteten, och håller på att införa ett rådgivande verktyg för detta ändamål. Kommissionen håller regelbundna högnivåmöten och arbetsgruppsmöten med de yttersta randområdena och deras medlemsstater och har åtagit sig att stärka dialogen för att bättre förstå oron hos de människor som bor i dessa regioner och öka medvetenheten om EU:s politik. Kommissionen främjade även medborgardialoger och Europa direkt-kontor i dessa regioner.

Kommissionen uppmanar de berörda medlemsstaterna och yttersta randområdena att

- tillsammans utarbeta regionala utvecklingsplaner för varje yttersta randområde i vilka regionernas behov berörs, identifiera flaskhalsar och reformområden, utveckla och investera i särskilda tillgångar och komparativa fördelar samt fastställa prioriteringar och tilldela finansiering i enlighet därmed,
- utnyttja alla specifika möjligheter för de yttersta randområdena inom ramen för EU:s politiska initiativ, lagstiftning, program och fonder,
- utveckla den övergripande administrativa kapaciteten, delta i kommissionens initiativ för administrativ kapacitetsuppbyggnad¹²⁸, använda tekniskt stöd för att förbereda stora projekt, använda befintliga EU-verktyg, t.ex. Jaspers¹²⁹, samt bygga upp kapaciteten att delta i konkurrensprogram,
- använda instrumentet för tekniskt stöd för att begära stöd för viktiga reformer, särskilt på områdena för detta meddelande; ansökningar som rör flera regioner är särskilt välkomna eftersom de möjliggör stordriftsfördelar och utbyte av bästa praxis,
- på lokal nivå sprida information som tillhandahålls av kommissionen om finansieringsmöjligheter,
- utöka datainsamlingen i de yttersta randområdena för att överbrygga befintliga luckor i den regionala statistiken.

Kommissionen kommer att

- inrätta rådgivningsverktyg för att på begäran hjälpa enskilda yttersta randområden att utforma regionala utvecklingsplaner, reformer och investeringsagendor samt möjliggöra synergier mellan möjligheter inom EU:s fonder och program,
- uppmanra de yttersta randområdena att söka stöd från instrumentet för tekniskt stöd för skräddarsydd teknisk expertis så att de kan utforma och genomföra reformer inom ett lång rad olika politikområden samt försöka nå ut till de yttersta randområdena i de årliga lanseringarna av instrumentet för tekniskt stöd i olika länder, med hjälp av de samordnande myndigheterna,
- skapa en portal för de yttersta randområdenas möjligheter att dra nytta av EU:s fonder, program och politiska initiativ samt anordna en rad informationsmöten för dessa regioner om EU:s program och flaggskeppsinitiativ för att nå ut till små och medelstora företag, icke-statliga organisationer och allmänheten,

¹²⁸ Till exempel en pilotåtgärd med OECD om tidigareläggning av administrativ kapacitetsuppbyggnad, Taiex Regio Peer 2 Peer, praktikgemenskaper inom generaldirektoratet för regional- och stadspolitik, kompetensramen, integritetspakter och utbildningsprogram för experter.

¹²⁹ [Gemensamt stöd till projekt i de europeiska regionerna \(Jaspers\) \(ec.europa.eu\)](http://ec.europa.eu).

- analysera och följa upp förslag från de yttersta randområdena och deras medlemsstater (förklaringen från konferensen mellan presidenterna från de yttersta randområdena från 2021 och det gemensamma ståndpunktsdokumentet från 2022) i de yttersta randområdenas arbetsgrupp,
- integrera de yttersta randområdenas särdrag i initiativ, lagstiftningsförslag och program genom skräddarsydda och platsbaserade strategier och med territoriella konsekvensbedömningar där så är lämpligt,
- fortsätta att beakta dessa regioners särdrag vid översynen av förordningar och riktlinjer om statligt stöd inom olika sektorer, på grundval av befintliga bestämmelser för dessa regioner i EU:s lagstiftning om statligt stöd,
- stödja uppbyggnaden av administrativ kapacitet, tillhörande färdplaner och integritetspakter och kunskapsutbyte mellan förvaltande myndigheter genom befintliga verktyg¹³⁰ samt stödja kapaciteten att delta i konkurrensprogram,
- stärka kommunikationen och dialogen med lokala myndigheter, det civila samhället, företag, allmänheten och unga på grundval av befintliga strukturer, inbegripet medborgardialoger,
- utveckla strategisk framsyn om hur viktiga trender kommer att påverka de yttersta randområdena så att politiken kan skräddarsys i enlighet därmed och främja insamling av uppgifter för evidensbaserad politik.

¹³⁰ [Taix-Regio Peer 2 Peer \(ec.europa.eu\)](https://ec.europa.eu) och praktikgemenskaper.

SLUTSATS

Denna förnyade och förstärkta strategi för de yttersta randområdena visar kommissionens orubbliga engagemang för deras utveckling och välbefinnande. Detta är en institutionell skyldighet enligt artikel 349 i EUF-fördraget, ett politiskt krav, med tanke på de 5 miljoner EU-medborgare som bor i dessa regioner, en ekonomisk nödvändighet på grund av den outnyttjade potentialen i dessa regioner, inte minst för den gröna ekonomin, och en geostrategisk investering som stärker dessa regioners roll som EU:s kanaler till resten av världen.

Att sätta människor i centrum för denna strategi och framtida åtgärder handlar också om att se till att alla EU-medborgare, oavsett var de är födda eller bor, har tillgång till utbildning, boende, hälso- och sjukvård och grundläggande levnadsvillkor. Det handlar om att ge unga möjligheter att förverkliga sin potential.

Det är i denna anda som meddelandet fastställer prioriteringarna för EU:s åtgärder till stöd för hållbar återhämtning och tillväxt i dess mest avlägsna regioner, i syfte att frigöra deras tillväxtpotential och bidra till att överbrygga klyftan i livskvalitet mellan dessa regioner och resten av unionen.

En sådan strävan kräver ett starkt engagemang på EU-nivå, men först och främst krävs att varje region utvecklar sin egen vision om återhämtning och tillväxt. Trots deras likheter är EU:s yttersta randområden heterogena, och deras utvecklingsvisioner behöver vara skraddarsydd, utformade i nära samarbete med medlemsstaten och i linje med EU:s prioriteringar. De behöver tillämpa principen om partnerskap och ske i samråd med alla samhällssektorer i dessa områden. En hållbar återhämtning kräver även prioritering på både nationell och regional nivå, politisk vilja, reformer och administrativ kapacitet.

Kommissionen åtar sig att stärka dialogen och främja individuellt stöd för detta ändamål. Den kommer att fortsätta att arbeta i nära partnerskap med de yttersta randområdena och deras medlemsstater samt andra institutioner, särskilt Europaparlamentet och rådet, för att spegla dessa regioners särdrag i all relevant EU-politik. Kommissionen kommer att fördubbla ansträngningarna för att hjälpa dessa regioner att dra nytta av sina tillgångar och utnyttja de unika möjligheterna i samband med EU:s politik, den inre marknaden och ekonomiskt stöd för att investera i sin framtid.